

Advies nota algemeen bestuur

Registratienummer	2023-000030
Datum vergadering	25 januari 2023
Agendapunt	B-1
Onderdeel SamenTwente	GGD, afdeling JGZ

Onderwerp

Gezonde School Aanpak voortzetten na 2023

Voorstel

1. In te stemmen met het voornemen om de Gezonde School Aanpak structureel voort te zetten;
2. De financiering vanaf 2024 te betrekken bij de behandeling van de begroting 2024.

Inleiding

Op 12 oktober 2022 heeft u besloten de Gezonde School Aanpak, met specifiek aandacht voor het mentaal welbevinden van leerlingen, te verlengen gedurende 2023 (AB besluit 2022-000578). Afhankelijk van de evaluatie in het najaar van 2022 wordt bekeken of structurele financiering mogelijk is. Deze evaluatie (bijlage 1) vormt, naast de inhoudelijke argumenten, de basis voor dit voorstel tot structurele voortzetting van de Gezonde School Aanpak na 2023. In het besluit van 12 oktober 2022 zijn diverse inhoudelijke argumenten genoemd om de aanpak voort te zetten, waarvan de belangrijkste in dit voorstel kort worden aangehaald.

Beoogd effect

Met de Gezonde School Aanpak zetten we in op een hoger fysiek en mentaal welbevinden van kinderen en jongeren en het versterken van het gezond gedrag bij kinderen en jongeren.

Argumenten

1.1. De Gezonde School biedt een eerlijke kans op gezond opgroeien voor ieder kind.

Op jonge leeftijd wordt een belangrijke basis gelegd voor onze toekomstige (on)gezondheid. Door de mentale en fysieke gezondheid van kinderen en jongeren te bevorderen, is een deel van de gezondheidsproblemen op volwassen leeftijd te voorkomen of uit te stellen. Voor kinderen met ouders met een lage sociaaleconomische status en nieuwkomerskinderen is het extra belangrijk dat er aandacht is voor hun gezondheid en welbevinden. Deze aanpak wordt steeds noodzakelijker gezien recente sociaaleconomische ontwikkelingen, zoals energiearmoede en stijgende prijzen, waardoor het aantal kinderen dat in armoede opgroeit toeneemt.

1.2. De Gezonde School Aanpak levert een bijdrage aan het welbevinden van kinderen en jongeren en het aanleren van een gezondere levensstijl.

De Gezonde School Aanpak biedt kansen om snel en gericht met scholen op te pakken wat bijvoorbeeld vanuit Gezondheidsmonitors gesignaleerd wordt. De Gezonde School Adviseurs zijn op de hoogte van landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen en de uitkomsten van de Kinder- en Jeugdmonitors. Met deze kennis sluiten zij aan bij regionale en lokale samenwerkingsverbanden en/of pilots en hebben contact met o.a. JOGG-regisseurs, Jeugdartsen en Loes-medewerkers. Hierdoor kunnen zij overzicht creëren voor scholen ten aanzien van de vele initiatieven die op scholen afkomen en scholen ondersteunen bij het uitvoeren van interventies, zoals het gezond schoolontbijt.

1.3. De Gezonde School Aanpak sluit aan bij landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen en verbindt deze met elkaar.

De Gezonde School Adviseurs hebben kennis van het landelijk erkend programma Gezonde School Aanpak waarmee scholen de gezondheid van hun leerlingen effectief en blijvend kunnen verbeteren. Het programma heeft zich in de praktijk bewezen.

De Gezonde School Adviseurs kunnen deze kennis verbinden aan de regionale en lokale situatie, waardoor de aanpak wordt versterkt. De Gezonde School Adviseurs werken lokaal en stemmen hun inzet af met in de eerste

plaats de scholen, maar ook met gemeenten en andere partners om tot een gezamenlijke aanpak te komen. Daarbij proberen de Gezonde School Adviseurs scholen zoveel mogelijk werk uit handen te nemen. De werkwijze staat uitgebreider beschreven in bijlage 2: veelgestelde vragen Gezonde School Aanpak.

1.4. De Gezonde School aanpak past binnen bestaand en nog te ontwikkelen beleid.

De Gezonde School Aanpak helpt bij het realiseren van gezondheidsdoelstellingen van gemeenten, zoals opgenomen in de Lokaal Educatieve Agenda's en de lokale preventieakkoorden. De Gezonde School Aanpak kan blijven adviseren over het mentaal welbevinden van scholieren, ook nadat de Nationaal Programma Onderwijs, gericht op het inhalen van corona-achterstanden, waaronder verminderd mentaal welbevinden, is afgelopen. De aanpak kan gemeenten ondersteunen bij de uitwerking van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) dat naar verwachting binnenkort tussen het ministerie van VWS en de VNG wordt afgesloten en waarbij er (nog) meer nadruk komt te liggen op preventie.

1.5. De uitkomsten van de evaluatie zijn positief.

Bij de evaluatie is aan scholen gevraagd hoe waarschijnlijk het is dat ze het inschakelen van een Gezonde School adviseur zouden aanbevelen aan andere scholen. Op een schaal van 1 tot 10, waarbij 1 zeer onwaarschijnlijk en 10 zeer waarschijnlijk is, geven scholen dit een 8,9. Steeds meer scholen doen actief mee. Vanaf oktober 2021 hebben inmiddels 102 scholen direct contact gehad met de Gezonde School Adviseur, in de vorm van adviesgesprekken, scholingen, presentaties en het beantwoorden van vragen. Dit terwijl de Gezonde School Aanpak in Twente pas sinds het voorjaar 2021 echt goed op gang is gekomen, omdat scholen begin 2022 nog veel te druk waren met het opvangen van de gevolgen van de coronapandemie.

1.6. Meer scholen hebben een thema-certificaat Gezonde School gehaald.

Het doel is de gezondheid van leerlingen op scholen verhogen. Dat kan door scholen te laten werken met het integrale gezonde schoolprogramma en de daarbij behorende interventies. In deze aanpak wordt gewerkt op alle pijlers: educatie, beleid, fysieke omgeving, sociale omgeving en signalering. Sommige scholen halen een vignet Gezonde School, dit is een kwaliteitskeurmerk voor scholen die werken aan het verbeteren van de gezondheid van hun leerlingen. In Twente zijn 61 vignetten behaald (mede door) inzet van de Gezonde School Adviseurs.

1.7. Er is behoefte aan informatie op het gebied van schoolgezondheidsbeleid.

Er zijn steeds meer abonnees op de nieuwsbrief "Gezond op School", in augustus 2021 werd de eerste nieuwsbrief "Gezond op School" verstuurd, op dit moment ontvangen 474 contactpersonen deze nieuwsbrief. Met de nieuwsbrief bereiken we alle schoollocaties (primair, voortgezet en middelbaar onderwijs). Er zijn daarnaast ook abonnees vanuit andere sectoren. Het aantal ontvangers van de nieuwsbrief "Gezond op School", de toename in abonnees en de mate waarin artikelen gelezen worden, laten zien dat scholen en samenwerkingspartners rondom scholen behoefte hebben aan informatie over schoolgezondheidsbeleid. Het Gezonde School Team wil die informatie daarom graag continueren.

2.1. Opnemen van dit voorstel in de reguliere Planning en Control cyclus is passend.

U moet een integrale afweging kunnen maken over de inzet van (extra) financiële middelen. De inzet van de Gezonde School Aanpak vraagt een extra financieel beslag. Deze ruimte is maar gedeeltelijk te vinden binnen de begroting van GGD Twente. Extra inzet vanuit gemeenten moet tijdig besloten worden, zodat gemeenten hierop in kunnen spelen bij het opstellen van de eigen begroting. De uitbreiding wordt daarom opgenomen in de begroting 2024 van SamenTwente en deze wordt integraal voor een zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden. Definitieve besluitvorming is voorzien in uw vergadering van 12 juli 2023.

2.2 De werkelijke kosten kunnen mogelijk lager uitpakken

In 2023 zijn er nog tijdelijke externe (rijks)middelen beschikbaar in het kader van de landelijke Gezonde School Aanpak voor de Gezonde School Adviseur Seksuele Gezondheid. Het is echter op dit moment onzeker of deze middelen na 2023 nog beschikbaar zijn. Daarom zijn de kosten voor de inzet van Adviseur Seksuele Gezondheid in dit voorstel meegenomen, zodat de structurele inzet van de Gezonde School Aanpak op het huidige niveau gewaarborgd is en het team de scholen voldoende kan blijven ondersteunen. De GGD blijft zoeken naar externe middelen om de kosten naar beneden te brengen. Indien de GGD in een bepaald jaar alsnog een (rijks)subsidie voor de Adviseur Seksuele Gezondheid ontvangt, dan komt dit terug in het jaarresultaat van de GGD van dat betreffende jaar.

Kanttekeningen

1.1. Het effect van preventieve inzet is lastig aan te tonen.

Dit komt omdat het effect van preventie vaak pas op langere termijn zichtbaar is. Harde cijfers zijn daarom op dit moment op lokaal en Twents niveau niet te geven en dat zal ook in de toekomst moeilijk zijn, door de beperkte schaal. Welbevinden en leefstijl hangen samen met een complex samenspel van maatschappelijke en individuele factoren. Daarbij is het altijd lastig aan te tonen wat het resultaat was geweest als scholen niets hadden gedaan. De waarde van de inzet zit hem in plausibiliteit: we stimuleren het gebruik van interventies waar uit eerder (vaak landelijk) onderzoek is gebleken dat er goede aanwijzingen zijn voor effectiviteit.

Alle Gezonde School-activiteiten die op gezondeschool.nl worden ontsloten zijn positief beoordeeld door een onafhankelijke erkenningscommissie, die de kwaliteit van activiteiten beoordeelt. Zo helpt deze aanpak scholen voor kwaliteit te kiezen. Zo blijkt o.a. uit een evaluatie van het RIVM uit 2018 (bijlage 3) en op <https://www.gezondeschool.nl/>. De Gezonde School Adviseurs helpen bovendien scholen de aanpak te borgen in hun structurele beleid. Dit maakt dat we mogen aannemen dat het effect heeft.

1.2. Het Gezonde School Programma is een landelijk programma dat we Twentebreed inzetten.

Dit brengt een risico met zich mee dat onvoldoende wordt ingespeeld op lokale behoeften, wensen en ontwikkelingen. Daarom werkt de GGD met een vaste Gezonde School Adviseur per gemeente. Deze Gezonde School Adviseur kent de scholen in het werkgebied. De Gezonde School Adviseur houdt de gemeente op de hoogte van behaalde resultaten en haalt op wat de wensen van de gemeente zijn, welke thema's zij graag prioriteit willen geven en waar de gemeente kansen of mogelijkheden ziet. Op verzoek kan de Gezonde School Adviseur extra aandacht besteden aan bepaalde thema's op bepaalde (type) scholen. In JOGG-gemeenten trekt de Gezonde School Adviseur nauw op met de JOGG-regisseur.

1.3. Het werkt alleen als we dit met 14 gemeenten samen doen.

Vooraf het voortgezet onderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs ontvangen veel leerlingen van buiten de vestigingsgemeente. Daardoor komt de inzet in die gemeente ten goede van kinderen en jongeren uit omliggende gemeenten. Dit maakt het praktisch onmogelijk om de Gezonde School Aanpak binnen gemeentegrenzen te beperken of uit te voeren in slechts een deel van de Twentse gemeenten. Om die reden is het belangrijk om de aanpak in heel Twente uit te voeren. Dat brengt met zich mee dat de Twentse gemeenten de kosten samen dragen.

Kosten, baten, dekking

Bij voortzetting van de Gezonde School Aanpak op het huidige niveau wordt een deel van de meerkosten gedekt binnen de huidige begroting van de GGD en een deel door de gevraagde structurele bijdrage van gemeenten:

Dekking van de kosten	2024 en verder
Inzet Gezonde School Adviseurs binnen de begroting GGD Twente	€ 89.000
Bijdrage 14 Twentse gemeenten t.b.v. verlengen Gezonde School Aanpak	€ 185.000
Totaal	€ 274.000

De in deze tabel genoemde bedragen zijn op basis van het prijspeil 2022 en zijn nog niet geïndexeerd. Die indexatie vindt plaats conform de begrotingssystematiek.

Verdeelsleutel bijdrage gemeenten in 2024

Bij de inzet van de incidentele middelen wordt de verdeelsleutel gehanteerd volgens het aantal jongeren per gemeente omdat de aanpak gericht is op jongeren (0 tot 18 jaar). Deze verdeelsleutel is het uitgangspunt in de programmabegroting voor de Jeugdgezondheidszorg. Hierbij is het aantal jongeren per 01-01-2022 gehanteerd. Dit betekent per gemeente (prijspeil 2022):

Gemeente	Aantal jeugdigen 01-01-2022	Relatief aandeel in %	Bijdrage/ jaar v.a. 2024
Almelo	13.914	11,6	€ 21.488
Borne	5.002	4,2	€ 7.725
Dinkelland	4.863	4,1	€ 7.510
Enschede	28.059	23,4	€ 43.333
Haaksbergen	4.405	3,7	€ 6.803
Hellendoorn	7.009	5,9	€ 10.824
Hengelo (O.)	14.537	12,1	€ 22.450
Hof van Twente	6.173	5,2	€ 9.533
Losser	4.234	3,5	€ 6.539
Oldenzaal	6.040	5,0	€ 9.328
Rijssen-Holten	9.011	7,5	€ 13.916
Tubbergen	4.191	3,5	€ 6.472
Twenterand	7.247	6,0	€ 11.192
Wierden	5.106	4,3	€ 7.885
Eindtotaal	119.791	100	€ 185.000

Communicatie

Na vaststelling van de begroting door het AB (13 juli 2022): communicatie naar de (potentieel) deelnemende scholen en de communicatieafdelingen van de gemeenten over de voorzetting van de Gezonde School Aanpak. En communicatie via de SamenTwente (sociale media) kanalen.

Vervolg

Voorbereiden van de begrotingswijziging ten behoeve van besluitvorming in het AB op 13 juli 2022.

Bijlage(n)

1. Evaluatie Gezonde School Aanpak
2. Veelgestelde vragen Gezonde School Aanpak
3. De effectiviteit van Gezonde School Activiteiten, RIVM, 2018

Enschede, 22 december 2022 Dagelijks bestuur secretaris, drs S. Dinsbach	 voorzitter, drs. C.F.M. Bruggink
Besluit van het algemeen bestuur: Conform 	
Enschede, 25 januari 2023 secretaris, drs S. Dinsbach	 voorzitter, drs. C.F.M. Bruggink
Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 25 januari 2023	